

| Nemzetközi tapasztalatok

Módosítják a büntető-törvényeket Lengyelországban

A lengyel minisztertanács elnöke nemrég felállította a büntetőjog megreformálásával foglalkozó bizottságot. Ennek feladata, hogy kidolgozza a büntető törvénykönyv, a büntetőeljárás törvénykönyv és a büntető végrehajtási törvénykönyv módosításának végző tervezeteit.

Mint Tadeusz Skóra, az igazságügy-miniszter első helyettese elmondja, az érvényben lévő büntetőjogi kodifikációk több mint 15 éves gyakorlati tapasztalatai, a jogásztársadalom véleménye, valamint az utóbbi idők társadalmi és gazdasági változásai szükségessé teszik a büntetőjog, a büntetőeljárás-jog és az ítéletvégrehajtás szélesebb körű reformját. A büntető törvénykönyv és a büntető végrehajtási törvénykönyv keretében szabályozott kérdések jelentős részét egyes törvények időközben lényegesen módosították. Ezeket az ad hoc jellegű módosításokat a társadalmi és politikai helyzet tette szükségessé. Most, az ország stabilizálódása közepette érkezett az átfogó és tartós szabályozás ideje. (. . .)

A bizottság megvizsgálja majd a fő és mellékbüntetések fajtáit. A cél a rugalmasabb ítélkezés annak érdekében, hogy a nem elzárással járó büntetések (. . .) szélesebb körű kiszabásával megfelelő büntetéspolitikát lehessen alkalmazni. Új szemléletre van szükség a rendőrhatalóság felügyelet intézményénél is, hogy ez a forma biztosítsa az elítéltek jobb átnevelését.

Fontos kérdés egy olyan büntetőeljárás modell kidolgozása, amely teljes

mértékben szavatolja a terhelt védelemhez való jogát és ügyének sokoldalú kivizsgálását, ugyanakkor lehetőséget nyújt a büntetőeljárás optimális folytatására. Meg kell vizsgálni azt is, hogyan illeszkedik be a büntetőeljárásba a gyorsított eljárás legutóbb elfogadott modellje. Rugalmasabb elvekre van szükség a szabadságvesztés-büntetés végrehajtásánál, mindenekelőtt az elítéltek reszocializálása folyamatát kell nagyobb mértékben egyéniesíteni és a nevelő ráhatás egyes elemeivel (különösen a munkával) gazdagítani. A visszaeső bűnözőkkel kapcsolatban jobb büntetőjogi megoldásokot kell kidolgozni. (. . .) Például szorosabb kapcsolatot kell kialakítani a büntetésvégrehajtási intézetek és a társadalom között annak érdekében, hogy lehetőség nyíljon a büntetésüket letöltő személyek újbóli beilleszkedésére.

A bizottság előtt nehéz és időigényes feladatok állnak. Ezért a minisztertanács elnökének rendelete értelmében a jogalkotási munkák 1990-ig tartanak majd. A bizottság működésének egész időszakában a büntetőjoggal kapcsolatos időszakos jogszabálytervezeteket kidolgozó központi államigazgatási szervek minden egyes esetben kötelesek kikérni a bizottság véleményét. (*Rzeczpospolita*)

Kína és a bűnözés

Nemrégiben botrányos eset fordult elő egy pekingi pályaudvaron. A dél-kínai parasztok által a fővárosba küldött, eladásra szánt, csaknem 25 tonna dinnyét körülbelül száz, egymással is

verekedő utcai árus széthordta, a kerítésen keresztüldobálta és elszállította.

A szervezett bűnözéssel szembeni keményebb fellépés során mintegy 600 bűnbandát tettek ártalmatlanná Pekingben. A China Daily szerint e bandák tolvajokból, huligánokból, nemi bűncselekmények elkövetőiből és csalókból álltak.

Hopej tartományban egy huszonegy tagú bűnbanda nemrégiben jelentős mennyiségű építési anyagot lopott el. Betörték állami raktárakba, behatoltak építkezési helyekre, teherautóikkal a jogtalanul szerzett javakat Kína különböző pontjaira szállították. Új, speciális szabályokat fogadtak el a közel múltban, hogy a rádió és televízió létesítményeit megóvják az eltulajdonítástól.

A bűnözésről tartott szakértői tanácskozás szerint, amelyet Henanban szerveztek, a fiatalok számára a pénz és a szex a legfőbb motiváció a bűnelkövetésre. Ezt ösztönzik a szerencsejátékok és a prostitúció, amelyek a nyolcvanas években ismét megjelentek Kínában.

Hibáztatják a „burzsoá életstílust” és azt, hogy a partvidék nyílt városában a fiatalok külföldi üzletemberek életmódját láthatják. Ezért megújuló erővel hangsúlyozzák az ideológiai nevelés fontosságát, a fizikai munka tapasztalatait.

Csen Tien-Hsziang, a legfelsőbb bíróság elnöke a törvényhozás előtti beszámolójában elmondotta, hogy a gyilkosságok és nemi erőszakok száma csökkent az elmúlt évben, a tulajdon elleni bűncselekmények száma viszont megnőtt. (*Financial Times*)

Zsúfoltak a brit börtönök

Súlyos túlzásúftság, higiénia nélküli állapotok, az erőszakos cselekmények növekvő száma jellemzi a brit

börtönöket, amelyek állaga már-már „nemzeti szégyen”, és ahol hamarosan súlyos baj lehet, ha nem hoznak átfogó intézkedéseket.

Februárban a Glasgow-ban lévő Barlinnie börtön annyira túlzásúft lett, hogy az intézet vezetői nyolc napon át elutasították minden új elítélt felvételét. A bírálók szerint pusztán a szerencse játszott közre, hogy nem történt börtönlázadás azokban a napokban, hetekben.

Az Egyesült Királyságban a legnagyobb jelenleg a börtönlakosság Európában, a bírálók szerint részben a Thatcher-kormányzat kemény büntetőpolitikája következtében. A vizsgálatok gyakran olyan embereket is börtönbe küldenek, akik ezt egyáltalán nem érdemlik meg, és a szabadságvesztés-büntetés alternatív lehetőségeit egyáltalán nem veszik figyelembe. Úgy tűnik, hogy a szigorú ítélkezési gyakorlat sem vezetett el a várt eredményhez, hiszen egyedül az elmúlt év során Angliában és Walesben az elkövetett bűncselekmények száma 7%-kal növekedett.

Az a kormányzati terv, hogy 1995-ig további 14 000 elítélt számára teremtenek helyet a börtönökben, már most kudarcra van ítélve, hiszen több mint 8000 fogollyal több van az angliai és walesi börtönök falai mögött, mint ahányat az előírások betartása mellett befogadhatnának. A próbára bocsátás lehetőségeit jelentékeny mértékben szűkítették, különösen az öt évnél hosszabb időtartamú börtönbüntetésre ítéltknél, akikre erőszakos bűntettek vagy kábítószer-kereskedelem miatt szabtak ki büntetést.

Ez tovább élezi a helyzetet és rontja a börtön visszatartó, átnevelő hatását, ha ilyenről még egyáltalán szó lehet. A börtönök ügyében a radikális javulásnak elsősorban az anyagi lehetőségek korlátai vetnek gátat. S valószínűleg több ezren börtönben élnek meg ennek az évszázadnak a végét is. (*Newsweek*)